Przedpłata wraz z przesyłką pocztową wynosi 5 zł. a. w. rocznie.

ZWIĄZEK.

REDAKCYA i Administracya we Lwowie przy placu Maryackim l. 9.

Pismo dwutygodniowe.

Organ Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Wychodzi 8. i 22. każdego miesiąca w objętości arkusza.

Nr. 5. Dnia 8. Marca 1881. **VIII. rocznik.**

Koło kredytowe stowarzyszeń
przy Banku zaliczkowym w Stanisławowie.

Wspomniany w sprawozdaniu z posiedzenia Wydziału Związku dnia 5. b. m. projekt koła kredytowego stowarzyszeń przy Banku zaliczkowym w Stanisławowie, opiewa jak następuje:

a) Rada Nadzorcza Banku zaliczkowego upoważnia Dyrekcyą: przystąpić w myśl uchwały zeszłorocznego Zgromadzenia delegatów do utworzenia koła kredytowego „eskontowego“, złożonego ze stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych, znajdujących się w stanisławowskim okręgu operacyjnym Filii c. k. austr. węg. Banku, a mianowicie z obecnie znajdujących się stowarzyszeń zaliczkowych w Bołszowcach, Bursztynie, Delatynie, Kałuszu, Kołomyi, Śniatynie, Tłumaczu i Tyśmienicy, oraz ze Spółki handlowo-rolniczéj w Stanisławowie, i przeznacza na ten cel w myśl § 57. statutu, na teraz kwotę 60.000 zł., która w razie potrzeby może być za uchwałą Rady nadzorczéj powiększoną.

Innym stowarzyszeniom zarobk. i gospodarczym, po za obrębem operacyjnym tutejszéj Filii c. k. austr. węg. Banku położonych, nie będzie w Banku zaliczkowym kredyt udzielany, a w ślad za tém, ma być dotychczasowy kredyt Towarzystwa zaliczkowego w Bóbrce na sześć miesięcy naprzód, wypowiedziany.

b) Kredyt będzie powyższym stowarzyszeniom udzielany li tylko na weksle, które się już znajdują w portfelu stowarzyszeń, z pożyczek członkom udzielonych, z dodaniem żyra Towarzystwa, lub na weksle, jak dotąd, dopiéro spisać się mające z 2 podpisami osób prywatnych, z wypłacalności znanych i żyrem Towarzystwa opatrzone, albo nareszcie także na weksle z jednym tylko dobrym podpisem prywatnym, jako wystawiciela i akceptem Towarzystwa bez żyra, które dla siebie rezerwujemy.

Data płatności takich wekslów, ma opiéwać na 3 a najdaléj na 4 miesiące i takowe mają być spłacalne co 3 lub 4 miesiące od 5 do 10% na kapitał, t. j. spłata trwać może $2^1/_2$ do 5 lat, a stosownie do téj spłaty, mają być weksle na resztującą kwotę na nowo wystawione.

Stopę procentową od takich wekslów, ustanawia się na teraz na 6%, oraz $^1/_4$% na koszta przesyłek i korespondencyi.

c) Wysokość kredytu dla jednego stowarzyszenia oznacza się w zasadzie na 5.000 zł., wszelako w razie potrzeby może być ta kwota na dobre weksle aż do podwójnéj wysokości podwyższoną.

d) Każde stowarzyszenie, korzystające z powyższego kredytu, ma złożyć aż do rozwiązania stosunku kredytowego, wkładkę na książeczkę oszczędności Banku zaliczkowego w wysokości 5% od pobranego kredytu, która to wkładka garancyjna, zostająca zawsze własnością stowarzyszenia, które ją złożyło, może być w razie niespłacania udzielonego kredytu, obróconą na wydatki i koszta sądowe; takie wkładki gwarancyjne nie mogą, nawet przy wyższym kredycie nad 5.000 zł., przenosić kwoty 250 zł. od jednego stowarzyszenia, będą stale oprocentowane po $5^1/_2$ od sta i mogą być na spłatę ostatniéj raty wekslowéj użyte.

Wkładki powyższe mogą stowarzyszenia składać ze swego funduszu rezerwowego, a Bank zaliczkowy przyjmować będzie i wyższe kwoty pojedyńczych stowarzyszeń, jako lokacye ich funduszu rezerwowego, na książeczki wkładkowe za oprocentowaniem po $5^1/_2$ od sta.

e) Jako dalszy warunek uzyskania powyższą drogą kredytu, oznacza się, ażeby stowarzyszenia, do kółka eskontowego należące, pobiérały co najmniéj po 2 zł. od jednego członka jako wstępne, a fundusz rezerwowy każdego stowarzyszenia był albo w powyższy sposób w Banku zaliczkowym, albo na inne papiéry wartościowe ulokowany, ale w żadnym razie nierozpożyczony lub do

obrotu używany, ażeby członkowie, biorący pożyczki w stowarzyszeniach, wpłacili przynajmniéj najmniejszy udział w całości, oraz ażeby procent od wydanych pożyczek pobiérany był stosownie do oznaczonych terminów spłaty, kwartalnie lub półrocznie z góry, niemniéj, ażeby przeciw członkom, zalegającym trzy miesiące ze spłatami, ze strony Dyrekcyi były wytoczone i z całą ścisłością przeprowadzone sądowe kroki egzekucyjne.

f) Przy każdorazowém podaniu nowego wekslu do eskontu, ma być w dotyczącéj odezwie stowarzyszenia powołana data uchwały Rady nadzorczéj, przyzwalającéj na zaciągnienie tego kredytu i na sposób spłaty takowego, oraz ma być dołączony krótki wykaz stanu udziałów, fund. rezerwowego, wkładek oszczędności, zaciągniętych i wydanych pożyczek; z końcem każdego roku administr. zaś ma być nam przesłane zamknięcie rachunkowe, w którém umieścić należy detailiczne sprawozdanie o zaległościach pożyczkowych podług podziału na lata, wiele z którego roku zalega pożyczek, czy prowadzą się kroki sądowe, oraz czy i w jakiéj wysokości jest zapewniony odbiór tychże pożyczek.

Zastósowanie nowéj ustawy podatkowéj.

Towarzystwo zaliczkowe w Glinianach jest, o ile nasze informacye sięgają, dopiéro piérwszém, które otrzymało wzmiankowane we wstępnym artykule nr. 4. naszego pisma wezwanie, dotyczące wykazu lokowanych w naszych stowarzyszeniach kapitałów. Wezwanie to brzmi:

„L. 1709/355. Do szanownéj Dyrekcyi Towarzystwa zaliczkowego w Glinianach. Obowiązek opłaty podatku z odsetków kapitałów ulokowanych w szanownem Towarzystwie, przechodzi w myśl ustawy z dnia 27. grudnia 1880. Dz. u. p. nr. 151. na osoby uprawnione do poboru tych odsetków. Z mocy §. 27. patentu cés. z d. 29. października 1849., wzywam tedy szanowną Dyrekcyą, ażeby celem wymiaru pomienionego podatku zechciała do 14 dni przedłożyć mi imienny wykaz wszystkich, w r. 1879. oprocentowanych, wkładek, tak członków Towarzystwa zaliczkowego, jakotéż i innych osób, nie należących do tego Towarzystwa. Wykaz ten zawiérać ma następujące rubryki: 1. imię i nazwisko, 2. godność, 3. miejsce zamieszkania, 4. ilość ulokowanego kapitału, 5. stopę procentową, 6. ilość procentu wypłaconego lub do kapitału doliczonego. Zarazem wzywam szanowną Dyrekcyą, ażeby w myśl §. 5. powołanéj ustawy zechciała złożyć na przyległych drukach fasyą podatku dochodowego za r. 1880. i przedłożyła mi ją do 14 dni. Nadmieniam, że w téj fasyi dochód tylko z r. 1879. z pominięciem lat 1877. i 1878. oznajmiony być winien. Przemyślany, dnia 25. lutego 1881. C. k. starosta *Soniewicki*, m. p.“

Spodziéwamy się, że tak Towarzystwo zaliczkowe w Glinianach, jak i inne, postąpią z têm wezwaniem według naszych wskazówek.

Korespondencya.

W Sieniawie, dnia 7. lutego 1881.

(J. C.) W Nr. 28. „Dziennika Polskiego“ poruszoną była kwestya Zakładu kred. włościańskiego, w sprawie łatwego kredytu, udzielanego włościanom z powodu zaprowadzenia ksiąg gruntowych, — a dla zaradzenia złemu stawia autor alternatywę, — albo utworzenie innéj instytucyi bankowéj, któraby udzielała pożyczek pod korzystniejszémi warunkami, albo dążyć do tego, aby nie było żadnego zakładu kredytowego, a więc i włościańskiego,

Jakkolwiek uchwała sejmowa z dnia 9. października 1878. roku, żądająca utworzenia instytucyi hipotecznéj dla drobnéj własności ziemskiéj, jest wielkiéj doniosłości, — jednakowoż w obec licznych towarzystw zaliczkowych jest zbyteczną, gdyż towarzystwa zaliczkowe, mając swą siedzibę w miasteczkach z sądem powiatowym, mogą być najlepszą instytucyą finansową dla kredytu włościańskiego, — mogą łatwiéj wybadać potrzebyi i stosunki żądającego pożyczki włościanina, z mniejszym kosztem i w prędszym czasie przyjść temuż w pomoc, aniżeli instytucya centralna z filiami, chociażby z tańszym kredytem. Starać się tylko należy, aby jak najliczniéj w każdém miasteczku, gdzie jest siedziba sądu powiatowego, zakładano towarzystwa zaliczkowe, a Wydział krajowy niechaj z funduszów krajowych przyznaje kredyt towarzystwom zaliczkowym, niechaj zaleca gminom i Wydz. powiatowym, aby fundusze gminne, szkolne, itd. lokowano w kasach zaliczkowych, a z pewnością towarzystwa zaliczkowe odpowiedzą zupełnie zadaniu instytucyi finansowéj dla drobnéj własności ziemskiéj, jak tego uchwała sejmowa żądała.

Jako dowód pożyteczności towarzystw zaliczkowych daję za przykład tutejsze Towarzystwo; — przed 3 laty, nim Towarzystwo zaliczkowe weszło w życie, co tydzień było ogłoszenie o licytacyi gruntu włościańskiego, czy to przez Bank włościański, czy téż tutejszych lichwiarzy. — Dzisiaj zaledwie raz na kwartał zjedzie agent Banku włościańskiego na termin, gdyż Tow. tutejsze, spoczywające w rękach energicznéj dyrekcyi, wyratowało już wielu dłużników przed wywłaszczeniem, a dług zaciągnięty w naszém Towarzystwie do roku spłacalny, dłużnik z łatwością oddał, tak że zaległości z lat 1878. i 1879. nie mamy żadnych, a na 176 członków włościan, którzy z kredytu korzystali, 10—12 było takich, przeciw którym o egzekucyą trzeba było podać, i to po przeprowadzeniu egzekucyi bez dalszych środków prawnych, t. j. licytacyi, dłu-

żnicy uiścili się z długu. Nadmienić wypada, że w większéj części były to wypadki nadzwyczajne, jako to: śmierć dłużnika, ogień, nieurodzaj, lub pomór bydła, reszta dłużników pomimo, że w tych stronach grunt zły, spłacają raty regularnie, ale téż ze strony dyrekcyi nie dopuszcza się dłużnika, aby z ratami zalegał, ale częste upomnienia, bez użycia środków prawnych, zmuszają dłużnika do zapłacenia zaległéj raty.

Włościanie tutejsi przyszli do tego przekonania, że pożyczka w Banku włościańskim jest ich zgubą, i od czasu istnienia Towarzystwa zaliczkowego żaden włościanin, żądający pożyczki 100—150 zł., nie idzie do Banku włościańskiego, lecz zgłasza się do Towarzystwa zaliczkowego, uznając sam w zasadzie, że chociaż termin krótszy do zwrotu pożyczki, lecz mu łatwiéj przychodzi spłacać, gdyż dostanie gotówkę prędzéj, i z małemi kosztami, aniżeli w Banku włościańskim, a gdy spostrzeże, że sąsiad jego chce w Banku włościańskim pożyczkę zaciągnąć, odradza mu, mając tyle smutnych doświadczeń na wielu włościanach, a doradza zaciągnięcia pożyczki w Towarzystwie zaliczkowém, gdyż sam już wié, jaka to kasa, że to całkiem inna, jak Bank włościański.

Reasumując powyższe wywody, przyjdziemy do przekonania, że tylko towarzystwa zaliczkowe mogą stworzyć niebezpieczną konkurencyą Bankowi włościańskiemu, a tém samém zmusić go do obniżenia stopy procentowéj, zaś utworzenie osobnéj instytucyi finansowéj dla włościan, nie przyniesie takiego pożytku, jak towarzystwa zaliczkowe w każdém najmniejszém miasteczku utworzone, jeżeli będą zasilane funduszami Wydziału krajowego.

Ruch stowarzyszeń.

Wydział Związku. Dnia 5. b. m. odbyło się V. tegoroczne posiedzenie Związku. Obecni: Dr. Zbyszewski, Dr. Skałkowski, Dr. Mały, Dr. Krówczyński, Żabicki, ze strony redakcyi Dr. Zgórski. Przedewszystkiém zatwierdzono protokoły 1—4 posiedzenia.—P. Patron zawiadamia, że do projektowanego „Zakładu eskontowego" przystąpiło dotąd zaledwie 26 stowarzyszeń z 73. udziałami t. j. 21.900 zł. deklarowanéj i 7.500 zł. wpłaconéj kwoty. Jawnego spólnika dotąd nie pozyskano. P. Patron stawia tedy kwestyą, czy nie przyszedł już czas, aby wobec zmienionéj sytuacyi, zwłaszcza wobec obniżenia stopy procentowéj w kraju, uznać myśl założenia centralnéj instytucyi w téj formie za niewykonalną i projekt zarzucić. Zdaniem Dra Zbyszewskiego, Dra Zgórskiego i czł. Żabickiego chwila obniżki procentów powinna była właśnie zachęcić do utworzenia takiego zakładu, zaniechanie zaś myśli, którą poruszyło walne Zgromadzenie delegatów, nie przystoi Wydziałowi i dla tego uchwalono na razie w drodze okólnika zawiadomić o tych nieświetnych rezultatach stowarzyszenia, wezwać je jeszcze raz do żywego współudziału, a ostateczną decyzyą pozostawić walnemu zebraniu delegatów.— Sprawdzając rezultat wyborów na lustratorów okręgowych, zatwierdził Wydział na posadzie lustratorów: dla Krakowa p. Władysława Wacława Lecha; dla Nowego Sącza p. Władysława Smolkę; dla Rzeszowa i Przemyśla p. Piotra Soleckiego, dyr. Tow. zal. w Łańcucie; dla Stanisławowa i Kołomyi p. Józefa Urbana; dla Tarnowa p. Adolfa Kukiela; dla Złoczowa i Tarnopola p. Izydora Kowalewskiego, członka Dyrekcyi Tow. zal. w Rohatynie. W okręgu lwowskim rozpisany będzie wybór ponowny, gdyż głosy były rozstrzelone. Z naszéj strony polecamy wybór Dra Karola Małego. W okręgu samborskim zażąda Patron jeszcze dodatkowe votum stowarzyszeń, które nie głosowały. Dotąd większość oświadcza się za p. Janem Langem. Przy wyborach powyższych odmówiło udziału i i zaprzeczyło Patronowi prawa lustracyi z urzędu Towarzystwo wzajemnego kredytu we Lwowie *). Ponieważ wywody Dyrekcyi tegoż Towarzystwa opierają się na nader subtelnéj, jurydycznéj kazuistyce, a Wydział Związku kieruje się duchem i celem téj instytucyi, jakotéż poleceniami i zamiarami Walnych Zgromadzeń, przeto uznając wyłamywanie się z pod istniejącéj już kontroli Związku za szkodliwe i z duchem naszéj organizacyi niezgodném, uchwalił Wydział Związku wszystkimi głosami przeciw jednemu (Dra Krówczyńskiego, który jest w Wydziale reprezentantem Tow. wzaj. kred. we Lwowie) oświadczyć temuż Towarzystwu, że powinno wybrać albo pomiędzy poddaniem się uchwale Walnego Zgromadzenia Związku i przystąpić do wyboru lustratora, albo ze Związku wystąpić.—Bank zaliczkowy w Stanisławowie, przedłożył Wydziałowi swój projekt dla Koła kredytowego stowarzyszeń przy tymże Banku. Wydział Zwiazku powziął na wniosek Dra Zgórskiego, następującą uchwałę: „Wydział Związku nie wchodząc na razie w szczegóły projektu, uważa, że wprowadzenie go w życie będzie z pożytkiem dla stowarzyszeń". Szczegółową dyskusyą nad tym projektem odłożono do następnego posiedzenia. — Przyjęto do Związku Towarzystwa zaliczkowe w Radłowie i Grybowie. Upoważniono Patrona do dalszych starań około założenia towarzystw zaliczkowych w Czortkowie i Zaleszczykach.— P. N. Ulmer wniósł do Wydziału swój projekt o utworzeniu funduszu zaopatrzenia dla urzędników stowarzyszeń, ogłoszony w „Związku" nr. 4. Projekt ten przydzielono do referatu Dr. Krówczyńskiemu.

XIII. Walne Zgromadzenie Towarzystwa zaliczkowego we Lwowie odbyło się dnia 6. b. m. po południu pod przewodnictwem prezesa Rady zawiadowczéj, p. Alfreda Młockiego, w obecności notaryusza p. Szemelowskiego.

---

*) Nie jest to Tow. wzaj. kredytu w Krakowie z filią we Lwowie, ale nowe, ze stow. kred. właścicieli realności powstałe i tylko we Lwowie osiadłe stowarzyszenie.

Odczytane przez dyrektora **Dąbrowskiego** sprawozdanie z czynności Dyrekcyi za r. 1880. przyjęło Zgromadzenie do wiadomości.

Zgodnie z wnioskiem komisyi rewizyjnéj (ref. Dr. Goldmann) Walne Zgromadzenie udziela Dyrekcyi absolutoryum z czynności i rachunków za r. 1880.

Na wniosek komisyi kontrolującéj (referent Dr. Zbyszewski) czysty zysk w kwocie 14.603 zł. 14 ct., po zarezerwowaniu 1300 zł. na podatek dochodowy, rozdzielony został następnie: 7112 zł. 78 ct. na 6% dywidendy od wpłaconych udziałów; 2060 zł. 12 ct. na tantiemy dla dyrektorów, urzędników i służby; 2374 zł. 26 ct. na 2% superdywidendy od udziałów; 1356 zł. 14 ct. na odpisanie strat z r. 1880.; przeniesiono na rok następny 389 zł. 84 ct. Tym sposobem członkowie Towarzystwa zaliczkowego otrzymują za r. 1880. ośm procent od swoich udziałów.

Zatwierdzono III. ustęp regulaminu Towarzystwa zaliczkowego, określający formę obrad Zgromadzenia (§§. 46. do 54.) z małą poprawką stylistyczną w §. 48.

Zatwierdzono jednomyślnie ponowny wybór Dyrektora w osobie Dra Alfreda **Zgórskiego** na dalsze trzy lata.

Wreszcie przystąpiono do wyborów 7 członków Rady zawiadowczéj, w miejsce ustępujących w myśl §. 24. statutu i trzech członków komisyi rewizyjnéj. Rezultat głosowania wykazał, że wszyscy ustępujący członkowie ponownie wybrani zostali.

Po wyczerpaniu całego porządku dziennego, przewodniczący zamyka Walne Zgromadzenie.

Galicyjska Kasa zaliczkowa we Lwowie, stow. zar. z nieogr. poręką. Walnemu Zgromadzeniu d. 6. bm. przewodniczył p. Teodor Kulczycki, zastępca prezesa Towarzystwa. Z odczytanego przez p. Dyrektora Thilscha sprawozdania, wyjmujemy następujące dane: Towarzystwo liczyło członków z końcem r. 1880. 1605, (między tymi właściciele posiadłości włościańskich 626 w 53. gminach, właściciele mniejszych realności 281, rękodzielników 265, posiadaczy większych posiadłości 31, kupców i przemysłowców 219, adwokatów, doktorów, urzędników i prywatnych 183); wpłacone udziały z końcem r. 1880. 35.881 zł. 78 ct. z subskrybowaną kwotą 72.915 zł.; fundusz rezerwowy 6.277 63 ct. Pożyczek udzielono w ciągu roku 119.345 zł. 27 ct. Ogólny przychód 547.365 zł. 22 ct., rozchód 536.846 zł. 12 ct., a zatém obrót kasy 1,084.210 zł. 34 ct. Czysty zysk 5 444 zł. 35 ct. Z tego ogólne zgromadzenie uchwala 9% dywidendy 2.044 zł. 35 ct., rezerwa podatkowa (nie wiadomo jeszcze, ile Tow. ma płacić) 1.000 zł., na wątpliwe wierzytelności 1.000 zł., tantiema Dyrekcyi 1.200 zł. i dla syndyka Tow. 200 zł. W miejsce ustępującego jednego członka Rady nadzorczéj wybrano p. F. Głodzińskiego. Poczém Zgromadzenie poleciło Radzie nadzorczéj wypracowanie statutu, celem utworzenia przy Towarzystwie banku zastawniczego. P. przewodniczący zamykając posiedzenie, zachęcał gorącemi słowy do żywszego zajmywania się sprawami Towarzystwa, aby członkowie liczniejszy udział brali w zgromadzeniach. (Na 1.605 członków nie było spełna 40 obecnych).

Stowarzyszenie oszczędności i kredytu urzędników i sług kolei żelaznéj Karola Ludwika, odbyło d. 6. marca b. r. o godz. 3. po południu, XI. walne Zgromadzenie w sali kasyna mieszczańskiego. Po odczytaniu protokołu ostatniego walnego Zgromadzenia, nastąpiło odczytanie sprawozdania Dyrekcyi z czynności za rok 1880., z którego się okazuje, że w roku ostatnim przybyło 106 członków i że obrót ogólny wynosił około 409.000 zł., że więc Towarzyscwo rozwija się pomyślnie. Prezesem wybrano ponownie starsz. inżyniera p. **Gostkowskiego**, a i innych funkcyonaryuszów pozostawiono tych samych. Uchwalono 8% dywidendy, a pozostającą kwotę przeszło 1000 zł. przeznaczono na cele humanitarne, mianowicie powiększono fundusz stypendyjny, w r. 1876. przez Towarzystwo ustanowiony i zwolniono niektórych kawentów od spłaty za dłużników, którzy pomarli, niespłaciwszy długu i udzielono kilka jednorazowych zapomóg.

Spółka zaliczkowa urzędników we Lwowie. Pod przewodnictwem p. radcy **Bałłabana** odbyło się dnia 25. b. m. walne Zgromadzenie członków lwowskiéj spółki zaliczkowéj urzędników. Zgromadzenie przyjęło sprawozdanie Dyrekcyi do wiadomości i wydało jéj na wniosek Rady nadzorczéj absolutoryum rachunkowe. Oklaskami i powstaniem z miejsc wyrażono uznanie i podziękowanie za wyborne sprawowanie czynności tak Dyrekcyi, jak i Radzie nadzorczéj. Przyjęcie za podstawę wymiaru dywidendy $7\frac{1}{2}$% nie wywołało żadnéj dyskusyi. Natomiast dłuższa dyskusya wywiązała się nad sposobem rozdziału kwoty przeznaczonéj na cele humanitarne. Dyrekcya i Rada nadzorcza wystąpiły z odmiennemi wnioskami, a Zgromadzenie poszło za propozycyą p. **Barańskiego** i uchwaliło udzielić: 150 zł. lwowskiemu, a 100 zł. cieszyńskiemu Towarzystwu pomocy naukowéj, oraz 50 zł. na zupę rumfordzką dla ubogich. Za pamięć o cieszyńskiém Towarzystwie pomocy naukowéj należy się uznanie Radzie nadzorczéj. Dłuższą dyskusyą wywołał także wniosek Rady nadzorczéj, aby podwyższono płace funkcyonaryuszów Dyrekcyi stale w biurze zatrudnionych. Wniosek ten został w końcu uchwalony, chociaż dość znaczna mniejszość, uznając zresztą potrzebę podwyższenia płac, żądała odroczenia téj sprawy, aż do uchwalenia nowych statutów. Podwyższona płaca naczelnego dyrektora wynosi 800 zł. Już z tego można powziąć przekonanie, jak tanim jest zarząd w spółce urzędników. Funkcyonaryusze stali i dziś jeszcze nie są dostatecznie za pracę swoją wynagrodzeni. Usłużność koleżeńska odgrywa tu także rolę. Na wniosek Dyrekcyi zniżyło Zgromadzenie stopę procentową na 9% z zastrzeżeniem, że procent będzie z dołu płacony. Dr. **Balko** wraz z Radą nadzorczą pro-

ponował 6% w półrocznych ratach z góry, ale większość członków uznała, że lepiéj płacić trochę więcéj w małych ratach z dołu, aniżeli mniéj, ale naraz i z góry.

W końcu odbyły się wybory. Na 84. głosujących, padło 72 kartek równobrzmiących. Wybrani zostali: członkami Dyrekcyi prof. uniwersytetu Dr. August Balasits, sekretarz prokuratoryi skarbowéj Dr. Stanisław Bełcikowski, nauczyciel seminaryum nauczycielskiego Jan Biczaj, starszy kontr. zarządu telegraficznego Jan Kromp i radca rachunkowy Namiestnictwa Jan Pizl; członkami Rady nadzorczéj: radca sądu krajowego Wiktor Ramski i koncepista Wydziału krajowego Dr Bron. Łoziński.

Zarząd główny Towarzystwa Pedagogicznego uchwalił dnia 26 z. m. przesłać uznanie i podziękowanie p. Wiktorowi Lechowskiemu, dyrektorowi Towarzystwa drohobyckiego, za przeznaczenie z tantiemy swojéj 50 zł. na stypendyum dla ucznia drohobyckiego i za podobną ofiarę Towarzystwu zaliczkowemu w Kałuszu.

Towarzystwo zaliczkowe w Radłowie, stow. zar. z nieogr. poręką przystąpiło do Związku stowarzyszeń. Dyrekcyą stanowią pp. Partisch, J. Serwatowski i Jarosch.

Towarzystwo zaliczkowe w Radziechowie. Rada zawiadowcza w porozumieniu z Dyrekcyą, postanowiła na ostatniém posiedzeniu obniżyć odsetki od wkładek oszczędności na 5%, a od pożyczek udzielanych członkom z 9% na 8%, a to od d. 1. marca b. r.

Do Dyrekcyi skarbu we Lwowie wniósł p. Patron podanie o ułatwienie w nabywaniu rządowych blankietów wekslowych w polskim języku we wszystkich trafikach Galicyi i ks. Krakowskiego.

Bilanse stowarzyszeń zarobkowych za r. 1880.

Lwów. Spółka zaliczkowa Towarzystwa urzędników, stowarz. zarejestr. z nieograniczoną poręką. Bilans: Stan czynny. Niespłacone zaliczki 202.620·22; zapas w gotówce: fundusz zaliczkowy 1.694·64; fund. rezerwowy 1.228·95; w efektach: fund. zaliczkowy 8352·35; fund. rezerwowy 18.750·50; wartość inwentarza 341·—; razem 232.987·66. Stan bierny. Udziały członków 185.502·86; oprocentowane wkładki 9.419·98; depozyta 1.076·40; niepodniesiona dywidenda 183·54; odsetki od wkładek za II. półr. 423.28; opłaty od udziałów i dywidend 50·60; niewymierzony podatek doch. za r. 1880. 2.000; zysk 13.430·16; razem 212.086·82. Ogólny obrót kasowy 450.475·42. Liczba członków 2020.

Stanisławów. Bank zaliczkowy, stow. zar. z nieogr. por. Rachunek strat i zysków: Zyski. Rezerwa procentowa z r. 1879. 2.472·—; procenta pobrane 19.887·81; zysk z oddziału zastawniczego 5.015·52; procenta dopisane naprzód zapłacone i zaległe 3.104·67. Straty. Procent od wkładek oszcz. 10.957·06; od udziałów zwyż 5 zł. naraz złożonych 755·29; reeskont weksli 1.105·—; procenta naprzód pobrane 2.153·72; 10% na zużycie sprzętów i urządzenia 145·86; podatki i opłaty gotówką uiszczone i należące 875·04; rezerwa na niepewne zaległości 2.000·—; zaliczki na płace 630·—; czynsz za lokal 450·—; koszta zarządu 5.258·75; czysty zysk 6.149·28; razem 30.480·—. Bilans. Stan czynny. Stan kasy 18.179·78; pożyczki 235.648·50; zaliczki dane oddz. zast. 53.218·81; rachunek bież. 10.508·78; inwentarz 1.314·—; zaliczki na koszta proc. 755·88; odsetki zaległe i naprzód zapł. 5.117·41; czynsz za lokal naprz. zapł. 150·—; fundusz rezerwowy w efektach 9.523·15; razem 334.416·31. Stan bierny. Udziały członków 67.384·42; fundusz rezerw. 9.705·75; wkładki oszcz. 204.872·28; rach. wierzycieli i reeskont weksli 38.600·86; proc. naprzód pobr. 2.153·72; rezerwa podatkowa i na wynagrodzenia 2.200·—; rezerwa na zaległości poż. 3.350·—, zysk 6.149·28; razem 334.416·31. Ogólny ruch kasowy 2,236.831·52. Liczba członków 667.

Kolbuszowa. Towarzystwo zal. „Szczęść Boże". Rachunek strat i zysków. Zyski: odsetki pobrane 540·21; odsetki zaległe 20·89; zwrot kosztów zarządu 153·14; razem 714·24. Straty: odsetki od wkładek dopisane i wypłacone 107·36; odsetki od własnéj pożyczki 120·—; zarząd 264·60; koszta procesowe 26·59; czysty zysk 195·69; razem 714·24. Bilans. Stan czynny: pożyczki 8.329·21; odsetki zaległe 53·56; gotówka 241·60; razem 8.624·37. Stan bierny: udziały 1.781·50; majątek zapasowy 443·—; wkładki oszcz. 4.075·55; pożyczka własna 2.000·—; odsetki przenośne na r. 1881. 128·63; czysty zysk 195·69; razem 8.624·37. Ogólny obrót kas. 22.908·54. Liczba członków 126.

Tarnopol. Towarzystwo zaliczkowe i konsumcyjne, stow. zar. z ogr. por. Bilans. Rachunek obrotu. Stan czynny: zaliczki członków 2.394·28; zapas kasy 2·83; razem 2.397·11. Stan bierny: udziały 2.158·11; fundusz rezerwowy 89·55; czysty zysk 149·45; razem 2.397·11. Przychód: udziały 2.342·11; z obrotu kapitałów z roku 1879. 70·72; za wiktuały z roku 1879. pozostałe 181·19; zwrócone zaliczki 3.202·41; odsetki 195·84; pozostała reszta wpisowego za r. 1879. 54·14; wpisowe za r. 1880. 16·—; przepadłe wkładki i dywidendy 19·41; różne przychody 1·40; razem 6.183·22. Rozchód: udziały członkom zwrócone 284·—; wartość wiktuałów i zaliczki u członków 5.777·88; dywidenda za r. 1879. rozdz. 70·72; usługa 24·—; różne wydatki 23·79; zapas kasy 2·83; razem 6.183·22. Ogólny obrót kasowy 12.366·44. Liczba członków 61.

Lwów. Towarzystwo wzajemnego kredytu. Rach. strat i zysków. Straty: koszta adm. 863·87; koszta urządzenia 58·14; razem 922·01. Zyski: z r. 1879. 250·89; saldo odsetek 586·85; strata, odpisana od funduszu rezerw. 84·27; razem 922·01. Bilans. Stan bierny: udziały 4.976·—; fund. rezerw. 246·25; wkładki oszcz 3.991·78;

wierzyciele wekslowi 10.925·—; koszta adm. 20·—; razem 20.421·02. Stan czynny: pożyczki 18.794·40; procenta 688·50; koszta adm. 204·50; zal. procesowe 165·23; koszta urządzenia 523·29; razem 20.421·02. Obrót kasowy 126.779·52. Liczba członków 113.

Brody. Credit-Verein, reg. Gess. m. beschr. Haft. Rachunek strat i zysków. Straty: koszta administr. 114.87; koszta założenia (5% odpisania) 19·16; inwentarz (10% odpis.) 54·45; fund. rez. (15% od 642 zł.) 96·30; czysty zysk 12% za rok jako dywidenda 545·70; razem 827·48. Zyski: z rach. proc. po strąceniu udziału Dyrekcyi w zyskach 819·41; prowizya 8·07; razem 827·48. Bilans. Stan czynny: kasa 247·91; pożyczki 21.451·90; koszta założenia (po strąc. 5%) 364·11; inwentarz (po str. 10%) 464·11; wydatki i czynsz nadpłacony na r. 1881. 89·42; Dyrekcya na rach. udziału w zyskach 35·26; razem 22.652·71. Stan bierny: udziały 10.534·14; wkładki na rach. bież. 9.384·56; procenta przenośne (wraz z udziałem Dyrekcyi 563·86) 1.162·01; fund. rez. 1.026·30; czysty zysk (dywid. 12%) 545·70; razem 22.652·71. Obrót kasowy 82.460·92. Liczba członków 372.

Busk. Towarzystwo kredytowe dla rolnictwa, handlu, przemysłu i rękodzielnictwa, stow. zar. z nieogr. poręką. Bilans. Stan czynny: procenta przenośne 263·14; procenta zwłoki 2.133·03; koszta sądowe 245·12; pożyczki 90.358·22; papiéry wart. 160·—; inwentarz 328.05; zaliczki na płace 712·82; kasa 303·79; razem 94.504·17. Stan bierny: udziały 54.054·63; wkładki na rach. bież. 16.288·07; długi własne 11.878·56; procenta przenośne 2.744·64; fund. rezerw. 1.977·49; nierozdz. dyw. do fund. rezerw. —·96; wpisowe 348·—; z czystego zysku 832·19; 13% dywidendy 6.343·63; razem 94.504·17. Ogólny ruch kasowy 416.470·12. Liczba członków 762.

Lwów. Towarzystwo oszczędności i kredytu urzędników i służby c. k. uprz. gal. kolei Karola Ludwika. Bilans. Stan czynny: niespłacone zaliczki 78.206·79; zaliczki na płace i wydatki na r. 1881. 969·65; odsetki od wkładek członkom występ. 59·35; stan kasy 2.368·08; razem 81.603·87. Stan bierny: wkładki 70.927·96; fund. rezerw. 2.406·—; procenta bierne 3.394·67; zysk 4.752·54; reszta fund. dyspoz. z r. 1879. 122·70; razem 81.603·87. Obrót kasowy 409.420·58. Liczba członków 806.

ROZMAITOŚCI.

Ze sprawozdania samborskiéj kasy oszczędności wyjmujemy następujący ustęp: Stan pożyczek u towarzystw zaliczkowych wynosił z końcem r. 1879. u 5 tow. 15.700 zł., w r. 1880. wypożyczono 4 tow. 22.500 zł., razem 9 tow. 38.200 zł., a gdy w r. 1880. spłaciło cały kapitał i weszło ze spłaty rat od 2 tow. 6.600 zł., wynosi stan tych pożyczek z końcem r. 1880. u 7 tow. 31.600 zł., przeto więcéj jak z końcem r. 1879. o 2 tow. 15.900 zł.

Zakład nasz na mocy §. 24. ust. VII. statutu, zatwierdzonego reskryptem c. k. Ministerstwa spraw wewn. z d. 23. grudnia 1875., zatém po wejściu w życie ustawy o spółkach zarobkowych i gospodarczych z d. 9. kwietnia r. 1873., od r. 1876. począwszy, udziela pożyczek stowarzyszeniom, na zasadzie powołanéj ustawy o poręce nieograniczonéj wszystkich członków założonym. Kasa oszczędności dotychczas jednak udziela pożyczek wyłącznie tylko tym tow. zaliczkowym lub kredytowym, które do rejestru stow. w samborskim sądzie handlowym zostały wpisane. Pożyczki te udzielane bywają na akta notaryalne do spłacenia w 10. półrocznych ratach, a wysokość udzielić się mającéj pożyczki z wliczeniem wszelkich innych długów i zobowiązań, obliczoną zostaje do 4-krotnéj wysokości własnego kapitału (udziały i fundusz rezerwowy) stowarzyszenia.

Towarzystwa zaliczkowe należą do zupełnie bezpieczniéj, a nadto nader punktualnéj klienteli kasy oszczędności, dotychczas bowiem na łączną sumę udzielonych towarzystwom zaliczkowym pożyczek w kwocie 49.500 zł., raty umorzenia jak najregularniéj wpływały, i nie było wypadku, ażeby przeciw zobowiązaniom chybiono.

Ze względu oraz na wielce dla kraju pożyteczną działalność tych stowarzyszeń, kasa oszczędności w 1880. r. jak najsilniéj broniła praw swoich przeciw zamierzonemu reskryptem c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 30. stycznia 1880. l. 14.196/1879. ograniczeniu kas oszczędności pod względem udzielenia pożyczek zarejestrowanym towarzystwom zaliczkowym, oraz oświadczyła się przeciw zakładaniu takich kas zaliczkowych przez kasy oszczędności, któreby przez zasilanie ich częścią z rocznych zysków, z obrotu funduszów kas oszczędności osiągniętych, przy kasach oszczędności istnieć miały. Kasy te projektowane okólnikiem c. k. Ministerstwa stanu z dnia 20. listopada 1860. l. 33.803, zatém na wiele lat przed ustawą z d. 9. kwietnia 1873., zalecone zostały pismem c. k. Namiestnictwa z dnia 25. maja 1880. l. 21.265.

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: Dr. Alfred Zgórski. Z I. Związkowéj Drukarni we Lwowie, Hotel Żorża.